

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย
เขตสัมพันธวงศ์

จัดทำโดย นางสาววิรงรอง อินนุพัฒน์

ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
สังกัด ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม
สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๕
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

๑. **ชื่อเรื่อง** การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์

๒. **หลักการและเหตุผล**

สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์มีพื้นที่ ๑.๔ ตารางกิโลเมตร ประชากร ๒๕,๗๕๒ คน (ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘) ประกอบด้วย ๓ แขวง คือ แขวงจักรวรรดิ แขวงสัมพันธวงศ์ และ แขวงตลาดน้อย มีชุมชนทั้งหมด ๑๘ ชุมชน

สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ได้ยึดถือแนวทางการปฏิบัติงานภายใต้กรอบแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๗๕) สำหรับงานด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมรับผิดชอบดำเนินการตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ มหานครแห่งเศรษฐกิจและการเรียนรู้ ประเด็นยุทธศาสตร์ย่อย ๖.๓ ศูนย์กลางการท่องเที่ยวระดับโลก แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ๑๒ ปี ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนากรุงเทพมหานครเพื่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานครสู่ความเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนากทม.ให้เป็นมหานครแห่งคุณภาพชีวิตที่ดีและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานครดังกล่าวคือ “โซนาหวาน ที่มีเสน่ห์ และเป็นเลิศทางด้านประเพณี วัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีน” แต่ในปัจจุบันเมื่อก้าวถึงเขตสัมพันธวงศ์ คนทั่วไปจะนึกถึงถนนเยาวราช สำเพ็ง เทศกาลงานตรุษจีนและเทศกาลงานเจียววราช ฯลฯ และมีคนส่วนน้อยที่จะรู้จักย่านตลาดน้อย ซึ่งครอบคลุมพื้นที่บริเวณสองฝั่งถนนวานิช ๒ จนถึงบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา เดิมเป็นย่านเก่าแก่ที่ขยายตัวมาจากสำเพ็ง บริเวณนี้มีบ้านเรือนของคหบดีชาวจีนที่ทำการค้าทางเรือ ทำให้มีชาวจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้า อาหารที่จำเป็น ต่อมาพัฒนาเป็นตลาดที่เรียกว่า “ตะลัดเกียะ” หรือตลาดน้อย ซึ่งเป็นตลาดที่มีความคึกคักรองจากเยาวราช ปัจจุบันย่านตลาดน้อยประกอบด้วยชุมชนที่จดทะเบียนกับกรุงเทพมหานคร จำนวน ๖ ชุมชน ได้แก่ ชุมชนตลาดน้อย ชุมชนผู้ค้าอะไหล่เก่า ชุมชนวานิชสัมพันธ์ ชุมชนจวงสวัสดิ์ ชุมชนโชฎึก และชุมชนโปลิศสภา

สถานที่สำคัญที่ตั้งอยู่ในตลาดน้อย เช่น โบสถ์กาลหว่าร์ ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาตลาดน้อย เป็นธนาคารพาณิชย์แห่งแรกของประเทศไทย ศาลเจ้าโรงเกือก ศาลเจ้าโจ้วซือกง บ้านโชวเองไถ่ เป็นบ้านสถาปัตยกรรมจีนที่ยังเหลืออยู่เพียงไม่กี่หลังในประเทศไทย รวมถึงมีชื่อเสียงเรื่องอาหาร เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของย่านตลาดน้อยน่าจะเกิดมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ ไฟไหม้บริเวณตลาดส่งผลให้คนจำนวนมากต้องย้ายออกไปหาที่อยู่ใหม่ การลดจำนวนลงของโกดังสินค้า การไล่รื้อแหล่งชุมชนแออัด ผู้คนเริ่มมีฐานะดีขึ้นจึงขยับขยายไปอยู่ที่อื่น ส่งผลให้ย่านนี้เริ่มซบเซาลง หากไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ ความเป็นประวัติศาสตร์ของย่านตลาดน้อยจะเลือนหายไป การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นวิธีหนึ่งที่จะยังคงรักษาความเป็นย่านเก่าแก่แห่งนี้ไว้ได้ โดยมุ่งเน้นให้คนในย่านตลาดน้อยเห็นถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์ สามารถถ่ายทอดข้อมูลสู่คนรุ่นหลังได้อีกทั้งเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่หากการท่องเที่ยวเป็นที่แพร่หลาย มีนักท่องเที่ยวเข้ามาศึกษา เรียนรู้ วัฒนธรรม ประเพณีและประวัติศาสตร์ของย่านตลาดน้อย

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ เพื่อให้มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อยและเกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ
- ๓.๒ เพื่อส่งเสริมให้คนในย่านตลาดน้อยตระหนักและเข้าใจในคุณค่าของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๔. เป้าหมาย

- ๔.๑ จัดฝึกอบรมอาสาสมัครตัวแทนชุมชนในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๓๐ คน ให้มีความรู้ทางประวัติศาสตร์ของย่านตลาดน้อย พร้อมทั้งปฏิบัติหน้าที่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
- ๔.๒ จัดให้มีกิจกรรมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อยภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

๕.๑ หลักธรรมาภิบาล

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดขอบเขตของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และวางแนวทางในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้ คือ เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้กำหนดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วย ๔ หลักการสำคัญ และ ๑๐ หลักการย่อย

หลักการย่อย ๑๐ ประการ ได้แก่

๑. ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิดผลผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม ทั้งนี้ ต้องมีการลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานเพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่าย ตลอดจนยกเลิกภารกิจที่ล้าสมัยและไม่มีความจำเป็น

๒. ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการวางแผนเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน สร้างกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐาน มีการจัดการความเสี่ยงและมุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศ รวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓. การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

๔. ภาวะรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใดๆ ที่อาจเกิดขึ้น

๕. เปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย

๖. หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่างๆ

๗. ความเสมอภาค (Equity) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่นๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

๘. การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/ Consensus Oriented) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ต้องมีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่ม

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจะต้องไม่มีข้อคัดค้านที่หาข้อยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ

๙. การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม

๑๐. คุณธรรม/จริยธรรม (Morality/ Ethic) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนและจรรยาบรรณวิชาชีพ

๕.๒ หลักการมีส่วนร่วม

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) หมายถึง การบริหารราชการ ที่ผู้นำมีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล โดยมีการจัดระบบงาน/วิธีการทำงาน การจัดโครงสร้าง และการสร้างวัฒนธรรมการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่เอื้อต่อการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ของการบริหาร ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลการปฏิบัติงาน การร่วมแสดงทัศนะความคิดเห็น การร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น การร่วมคิดแนวทางการแก้ไขปัญหา การร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การร่วมในการดำเนินการ และการร่วมติดตามประเมินผล รวมทั้ง การร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางวิชาการมีหลากหลายรูปแบบ ในที่นี้ใช้ตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของสมาคมการมีส่วนร่วมสากล ((IAP๒ - International Association for Public Participation) ที่เรียกว่า Public Participation Spectrum แบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

ระดับที่ ๑ การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร (To Inform) เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยที่สุด แต่ถือว่าเป็นขั้นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมและมีความสำคัญมาก โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง ทันสมัย และประชาชนสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภาระงานของภาครัฐ โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมในระดับนี้อยู่ในลักษณะการให้ข้อมูลทางเดียวจากภาครัฐสู่ประชาชน

ระดับที่ ๒ การมีส่วนร่วมในระดับการปรึกษาหารือ (To Consult) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และแสดงความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการ/ การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐอย่างอิสระและเป็นระบบ โดยหน่วยงานภาครัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อเสนอแนะความคิดเห็น และประเด็นที่ประชาชนเป็นห่วงไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบาย หรือพัฒนา

วิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงาน และประกอบการตัดสินใจ โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมในระดับนี้ทำได้โดยการสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การเสวนากลุ่ม เป็นต้น

ระดับที่ ๓ การมีส่วนร่วมในระดับให้เข้ามามีบทบาท (To Involve) เป็นลักษณะที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างรัฐกับประชาชนอย่างจริงจัง และมีจุดมุ่งหมายชัดเจน โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานโครงการ และวิธีการปฏิบัติงาน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่จัดระบบอำนวยความสะดวกและยอมรับการเสนอแนะ และมีการตัดสินใจร่วมกับภาคประชาชน การมีส่วนร่วมระดับนี้อาจดำเนินการในรูปแบบกรรมกรที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม

ระดับที่ ๔ การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ (To Collaborate) เป็นการให้ความสำคัญกับบทบาทของประชาชนในระดับสูง โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ ตั้งแต่การระบุปัญหา พัฒนาทางเลือก และแนวทางแก้ไข รวมทั้งการเป็นภาคีในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้นการมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือ การที่ภาครัฐสัญญากับประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงานร่วมกัน และนำแนวคิดใหม่ๆ หรือข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาจากผลของการตัดสินใจที่ค่อนข้างสูง

ระดับที่ ๕ การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจประชาชน (To Empower) เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ประชาชนมีบทบาทในระดับสูงสุด โดยเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการเป็นผู้ตัดสินใจ ซึ่งผลการตัดสินใจมีผลผูกพันให้หน่วยงานภาครัฐจะต้องดำเนินการตามการตัดสินใจของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูงสุดนี้ เน้นให้ประชาชนมีบทบาทในการบริหารจัดการ โดยเป็นผู้ดำเนินการกิจ และภาครัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น ประโยชน์ของการตัดสินใจในขั้นนี้ คือ การสร้างการเรียนรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของอकिन ระพีพัฒน์ (๒๕๔๗)

๑. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข หมายถึง การตัดสินใจว่าอะไรคือปัญหาของตนเอง อะไรคือสาเหตุ และจะแก้ปัญหานั้นอย่างไร โดยกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันไปด้วย

๒. การตัดสินใจเลือกแนวทางการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหามา หมายถึง การตัดสินใจร่วมกันในการปฏิบัติตามแนวทางให้เป็นไปตามโครงการและแผนที่ได้กำหนดขึ้น

๓. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน หมายถึง การร่วมกันปฏิบัติดำเนินการตามแผนงาน มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสิ่งที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมหรือการดำเนินงานนั้น

๔. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา หมายถึง การประเมินผลงานของตนเองและประเมินสภาพการณ์ภายนอกด้วย

๕.๓ การวิเคราะห์ SWOT

การวิเคราะห์ SWOT คือ เทคนิคอย่างหนึ่งในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกคือการจำแนกโอกาส และอุปสรรค (Opportunity and Threat) ขณะที่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในนั้นทำเพื่อชี้ให้เห็นถึงจุดแข็ง

และจุดอ่อนของสิ่งที่ศึกษา (Strength and Weakness) เพื่อนำผลที่ได้ในรูปแบบของจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคาม/อุปสรรค มากำหนดเป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในการวางแผนและพัฒนาองค์กร การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย

สภาพแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๑. ย่านตลาดน้อยมีความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ มีสถานที่ที่เป็นที่รู้จัก และยังคงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้เป็นอย่างดี เช่น โบสถ์กาลหว่าร์ ฯลฯ ๒. ยังมีคนเก่าแก่ที่พักอาศัยในพื้นที่พร้อมจะถ่ายทอดความรู้ทางประวัติศาสตร์ ๓. ย่านตลาดน้อยเป็นย่านที่มีการเดินทางสะดวก ๔. พื้นที่ย่านตลาดน้อยไม่กว้างขวางมาก สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ภายใน ๑ วัน	๑. ไม่มีกลุ่ม/ตัวแทนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ๒. ขาดการประชาสัมพันธ์ในด้านการท่องเที่ยวในลักษณะของภาพรวมย่านตลาดน้อย มีเพียงการประชาสัมพันธ์เฉพาะสถานที่สำคัญบางแห่งเท่านั้น ๓. ขาดการสืบทอดองค์ความรู้ไปสู่คนรุ่นหลัง
สภาพแวดล้อมภายนอก	
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
๑. นโยบายภาครัฐที่เน้นส่งเสริมการท่องเที่ยว ๒. การเปิดประชาคมอาเซียนจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบการย้อนรอยประวัติศาสตร์ ๓. กลุ่มนักท่องเที่ยวมักจะแสวงหาสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ เสมอ	๑. ความไม่แน่นอนทางการเมืองของประเทศไทย ๒. ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ คนประหยัดมากขึ้น

จากตารางการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน จะเห็นได้ว่า ย่านตลาดน้อยมีความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์และยังคงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้เป็นอย่างดี แม้ปัจจุบันย่านตลาดน้อยจะเป็นย่านธุรกิจ คนบางกลุ่มได้โยกย้ายไปหาพักอาศัยที่อื่นแต่ยังทำธุรกิจที่ย่านตลาดน้อย ยังมีคนเก่าแก่ที่พักอาศัยในพื้นที่พร้อมจะถ่ายทอดความรู้ทางประวัติศาสตร์ สำหรับการเดินทางในย่านตลาดน้อยนั้นสามารถเดินทางด้วยเท้า/ปั่นจักรยานได้อย่างสะดวกโดยมีตรอก ซอยที่เชื่อมต่อถึงกัน อีกทั้งพื้นที่โดยรวมย่านตลาดน้อยไม่กว้างขวางมาก สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ภายใน ๑ วัน ในส่วนของจุดอ่อนที่พบ คือ ไม่มีกลุ่ม/ตัวแทนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ขาดการประชาสัมพันธ์ในด้านการท่องเที่ยวในลักษณะของภาพรวมย่านตลาดน้อย มีเพียงการประชาสัมพันธ์เฉพาะสถานที่สำคัญบางแห่งเท่านั้น ตลอดจนขาดการสืบทอดองค์ความรู้ไปสู่คนรุ่นหลัง

จากตารางการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก พบว่า นโยบายภาครัฐมุ่งเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยว และมีการเปิดประชาคมอาเซียนจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบการย้อนรอยประวัติศาสตร์ ได้รับความสนใจมากขึ้น ตลอดจนกลุ่มนักท่องเที่ยวก็มักจะแสวงหาสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ เสมอ แต่อุปสรรคที่สำคัญของประเทศไทยคือ ความไม่แน่นอนทางการเมือง และภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

จากการวิเคราะห์ SWOT ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกจะเห็นได้ว่า ย่านตลาดน้อยมีความเข้มแข็งทางประวัติศาสตร์มีความเหมาะสมที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวตามนโยบายของรัฐบาล

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อยเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์และประชาชนย่านตลาดน้อย เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ และอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมของย่านตลาดน้อยให้คงอยู่และเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย โดยจัดโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม ดังนี้

๖.๑ กิจกรรมอบรมอาสาสมัครตัวแทนชุมชน มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๖.๑.๑ จัดทำกิจกรรมการอบรมอาสาสมัครตัวแทนชุมชนเพื่อของบประมาณในการดำเนินการ

๖.๑.๒ จัดทำคำสั่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการกิจกรรมอบรมอาสาสมัครตัวแทนชุมชน

๖.๑.๓ ประชุมเจ้าหน้าที่ดำเนินการร่วมกับประธานชุมชน และสำรวจแหล่งประวัติศาสตร์ว่ามีกี่แห่ง

๖.๑.๔ ประชุมร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ดำเนินการกับตัวแทนชุมชนต่างๆ ย่านตลาดน้อย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่จริงมาจัดทำข้อมูลแหล่งประวัติศาสตร์ของย่านตลาดน้อย

๖.๑.๕ รับสมัครอาสาสมัครตัวแทนชุมชน จำนวน ๓๐ คน โดยผู้ที่มีสิทธิสมัครจะต้องอยู่อาศัยในพื้นที่ ๖ ชุมชน และมีอายุระหว่าง ๑๕ - ๕๐ ปี หากมีความสามารถด้านการพูดภาษาจีน หรือภาษาอังกฤษได้จะได้รับการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ

๖.๑.๖ คัดเลือกอาสาสมัครตัวแทนชุมชนเพื่อทำการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย

๖.๑.๗ คัดเลือกตัวแทนชุมชนที่มีความรู้ทางประวัติศาสตร์แต่ละแห่งบรรยายให้ความรู้แก่อาสาสมัครตัวแทนชุมชน

๖.๑.๘ จัดทำเอกสารประกอบการบรรยาย

๖.๑.๙ จัดอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ บริเวณห้องอเนกประสงค์ชุมชนโปลิศสภา

๖.๑.๑๐ ร่วมกันจัดทำแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย

๖.๑.๑๑ จัดทำแผนพับเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย โดยขอความร่วมมือสถานที่ราชการ สถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมถึง

บริษัทนำเที่ยวในพื้นที่เพื่อจะได้ช่วยประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยวได้รับทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว การดำเนินการในขั้นตอนนี้อาสาสมัครตัวแทนชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ

๖.๑.๑๒ จัดให้อาสาสมัครตัวแทนชุมชนที่ผ่านการอบรมให้ความรู้ ปฏิบัติงานจริง ในวันหยุดราชการ ณ สถานที่ประวัติศาสตร์แต่ละแห่งที่อยู่ในแผนที่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย

๖.๑.๑๓ ติดตามและประเมินผลกิจกรรมโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจจาก ประชาชนในย่านตลาดน้อยและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๖.๒ กิจกรรมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย ประกอบด้วย ๒ กิจกรรมย่อย ดังนี้

๖.๒.๑ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย โดยให้อาสาสมัคร ตัวแทนชุมชนเดินแจกแผ่นพับ และประสานขอความร่วมมือสถานที่ราชการ สถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมถึงบริษัทนำเที่ยวในพื้นที่เพื่อขอใช้พื้นที่ในการจัดวางเอกสารแผ่นพับ ซึ่งจะช่วยประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยวได้รับทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

๖.๒.๒ กิจกรรม “สองเท้า ก้าวอย่าง ย่านตลาดน้อย” มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

- จัดทำกิจกรรม “สองเท้า ก้าวอย่าง ย่านตลาดน้อย” เพื่อของบประมาณ ในการดำเนินการ

- จัดทำคำสั่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการกิจกรรม

- จัดประชุมเจ้าหน้าที่ดำเนินการพร้อมอาสาสมัครตัวแทนชุมชนเพื่อกำหนดกิจกรรม สถานที่ วิทยากร (อาสาสมัครตัวแทนชุมชน) ระยะเวลาดำเนินการ

- ประชาสัมพันธ์รับสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยรับสมัครจากประชาชนทั่วไป นักท่องเที่ยวที่สนใจ จำนวน ๓๐ คน

- ดำเนินการตามกิจกรรม “สองเท้า ก้าวอย่าง ย่านตลาดน้อย” วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องอเนกประสงค์ชุมชนโปลิศสภาและสถานที่จริงทางประวัติศาสตร์

- ประเมินผลกิจกรรมโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ทั้งนี้ การประเมินผลในภาพรวมของโครงการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ย่านตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ จะดำเนินการหลังจากการทำกิจกรรมทุกกิจกรรมเสร็จสิ้นและอาสาสมัครตัวแทนชุมชนได้มีการปฏิบัติจริงเป็นระยะเวลา ๒ เดือน ตามที่ระบุในข้อ ๖.๑.๑๓

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการทั้งสองกิจกรรม ได้แก่

๑. สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว เป็นผู้กำกับนโยบายตามภารกิจด้านการท่องเที่ยว

๒. เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ เป็นผู้ดำเนินการ

๓. ประชาชนในย่านตลาดน้อย เป็นผู้ร่วมดำเนินโครงการ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์

๔. สถานที่ราชการ สถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และบริษัท นำเที่ยวในพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์ จะเป็นภาคส่วนที่ช่วยในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ย่านตลาดน้อย

๗. ระยะเวลาการดำเนินการ

กรอบระยะเวลา/ติดตามรายงานผลการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ย่านตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ ดังนี้

๗.๑ เตรียมดำเนินการในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๙

๗.๒ กำหนดดำเนินการในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙

๗.๓ ติดตามและประเมินผลในเดือนกันยายน ๒๕๕๙

พันธกิจ ระยะเวลา	๑-๗	๘-๑๔	๑๕-๒๑	๒๒-๓๐	๑-๗	๘-๑๔	๑๕-๒๑	๒๒-๓๐	๑-๓๑	๑-๓๐
	มิถุนายน ๒๕๕๙	มิถุนายน ๒๕๕๙	มิถุนายน ๒๕๕๙	มิถุนายน ๒๕๕๙	กรกฎาคม ๒๕๕๙	กรกฎาคม ๒๕๕๙	กรกฎาคม ๒๕๕๙	กรกฎาคม ๒๕๕๙	สิงหาคม ๒๕๕๙	กันยายน ๒๕๕๙
กิจกรรมอบรมอาสาสมัครตัวแทนชุมชน										
๑. จัดทำกิจกรรมอบรมอาสาสมัคร ตัวแทนชุมชน เพื่อของบประมาณ	↔									
๒. จัดทำคำสั่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการกิจกรรม อบรมอาสาสมัครตัวแทนชุมชน		↔								
๓. ประชุมเจ้าหน้าที่ดำเนินการร่วมกับ ประธานชุมชนและสำรวจแหล่งประวัติศาสตร์			↔							
๔. ประชุมเจ้าหน้าที่ดำเนินการร่วมกับ ประธานชุมชนเพื่อจัดทำข้อมูลแหล่ง ประวัติศาสตร์			↔							
๕. รับสมัครอาสาสมัครจาก ชุมชน จำนวน ๓๐ คน				↔						
๖. คัดเลือกอาสาสมัครตัวแทนชุมชน				↔						
๗. คัดเลือกตัวแทนชุมชนที่มีความรู้ทาง ประวัติศาสตร์				↔						
๘. จัดทำเอกสารประกอบการบรรยาย					↔					
๙. จัดอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้						↔ (๑๐ ก.ค. ๕๙)				

พันธกิจ ระยะเวลา	๑-๗	๘-๑๔	๑๕-๒๑	๒๒-๓๐	๑-๗	๘-๑๔	๑๕-๒๑	๒๒-๓๐	๑-๓๑	๑-๓๐
	มิถุนายน	มิถุนายน	มิถุนายน	มิถุนายน	กรกฎาคม	กรกฎาคม	กรกฎาคม	กรกฎาคม	สิงหาคม	กันยายน
	๒๕๕๙	๒๕๕๙	๒๕๕๙	๒๕๕๙	๒๕๕๙	๒๕๕๙	๒๕๕๙	๒๕๕๙	๒๕๕๙	๒๕๕๙
๑๐. ร่วมกันจัดทำแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์							↔			
๑๑. จัดทำแผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ย่านตลาดน้อย							↔			
๑๒. จัดให้อาสาสมัครตัวแทนชุมชนที่ผ่าน การอบรมปฏิบัติงานจริงในวันหยุดราชการ								↔		
๑๓. ติดตามและประเมินผลกิจกรรม										↔
กิจกรรมประชาสัมพันธ์										
๑. ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ย่านตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์								↔		
๒. กิจกรรม "สองเท่า ก้าวอย่าง ย่านตลาดน้อย"										
- จัดทำกิจกรรมเพื่อของบประมาณ						↔				
- จัดทำคำสั่งเจ้าหน้าที่ดำเนินการ							↔			
- จัดประชุมเจ้าหน้าที่ดำเนินการพร้อม อาสาสมัครตัวแทนชุมชน							↔			
- ประชาสัมพันธ์รับสมัครผู้เข้าร่วมกิจกรรม							↔			
- ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด								↔	(๓๑ ก.ค. ๕๙)	
- ประเมินผลกิจกรรม								↔	(๓๑ ก.ค. ๕๙)	

๘. งบประมาณ

เบิกจ่ายจากงบประมาณกรุงเทพมหานครประจำปี ๒๕๕๙ แผนงานพัฒนาชุมชน งานพัฒนาชุมชน หมวดรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่ายโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ย่านตลาดน้อย เขตสัมพันธวงศ์ เป็นเงิน ๒๐,๖๐๐.-บาท (สองหมื่นหกร้อยบาทถ้วน) แยกเป็นรายละเอียดดังนี้

๘.๑ กิจกรรมอบรมอาสาสมัครตัวแทนชุมชน เป็นเงิน ๑๖,๔๐๐.-บาท

๘.๑.๑ ค่าตอบแทนวิทยากรบุคคลภายนอก จำนวน ๓ คนๆ ละ ๒ ชั่วโมงๆ ละ ๑,๒๐๐.-บาท เป็นเงิน ๗,๒๐๐.-บาท

๘.๑.๒ ค่าอาหาร อาหารว่าง ไม่ครบทุกมื้อ จำนวน ๓๐ คนๆละ ๑๔๐.-บาท เป็นเงิน ๔,๒๐๐.-บาท

๘.๑.๓ ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นเงิน ๕,๐๐๐.-บาท

๘.๒ กิจกรรม “สองเท้า ก้าวย่าง ย่านตลาดน้อย” เป็นเงิน ๔,๒๐๐.-บาท

ค่าอาหาร อาหารว่าง ไม่ครบทุกมื้อ จำนวน ๓๐ คนๆละ ๑๔๐.-บาท เป็นเงิน ๔,๒๐๐.-บาท

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด (KPI)	วิธีการ/เครื่องมือ
ระดับผลผลิต (Output) ๑. จัดฝึกอบรมอาสาสมัครตัวแทนชุมชนในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๓๐ คน ให้มีความรู้ทางประวัติศาสตร์ของย่านตลาดน้อย พร้อมทั้งปฏิบัติหน้าที่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถจัดให้มีการฝึกอบรมอาสาสมัครตัวแทนชุมชนในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๓๐ คน โดยแต่ละคนจะต้องมีความรู้ทางประวัติศาสตร์ของย่านตลาดน้อยอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ - อาสาสมัครตัวแทนชุมชนที่ผ่านการฝึกอบรมออกปฏิบัติหน้าที่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างน้อยเดือนละ ๕ ครั้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบลงลายมือชื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม - แบบทดสอบหลังการฝึกอบรม - รายงานการออกปฏิบัติงานของอาสาสมัครตัวแทนชุมชน - ภาพถ่ายการปฏิบัติงาน
๒. จัดให้มีกิจกรรมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อยภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙	<ul style="list-style-type: none"> - มีกิจกรรมการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อยอย่างน้อย ๒ กิจกรรม ภายใน ๑ ปี 	<ul style="list-style-type: none"> - ภาพถ่ายการจัดกิจกรรม

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด (KPI)	วิธีการ/เครื่องมือ
ระดับผลลัพธ์ (Outcome) ๑. เพื่อให้มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ย่านตลาดน้อยและเกิดการพัฒนาศรษฐกิจ	- ร้อยละของความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประชาชนในย่านตลาดน้อย คิดเป็นร้อยละ ๘๐ - ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย คิดเป็นร้อยละ ๘๐	- แบบสอบถามความพึงพอใจ - แบบสอบถามความพึงพอใจ
๒. เพื่อส่งเสริมให้คนในย่านตลาดน้อยตระหนักและเข้าใจในคุณค่าของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	- ร้อยละของความเข้าใจ ในคุณค่าของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของประชาชนย่านตลาดน้อย ร้อยละ ๘๐	- แบบสอบถาม

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑. ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครตัวแทนชุมชนอย่างน้อยปีละ ๒ รุ่น
๒. จัดให้มีการอบรมสัมมนาดูงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่านตลาดน้อย
๓. ส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เนื่องจากเป็นสื่อที่มีการลงทุนน้อยแต่คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ เช่น Youtube Facebook เป็นต้น
๔. นำเสนอการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แก่โรงเรียนในพื้นที่เขตสัมพันธวงศ์ เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและเสริมสร้างความรู้ให้แก่เด็กนักเรียน

ภาคผนวก ก

กำหนดการ

กิจกรรมอบรมอาสาสมัครตัวแทนชุมชน

วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

ณ บริเวณห้องอเนกประสงค์ชุมชนโปธิศสภา

เวลา	รายการ
๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.	ลงทะเบียน
๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	พิธีเปิดกิจกรรมอบรมอาสาสมัครตัวแทนชุมชน โดย ผู้อำนวยการเขตสัมพันธวงศ์
๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	บรรยายแหล่งประวัติศาสตร์ในย่านตลาดน้อย (โดยวิทยากร จำนวน ๓ คน บรรยายคนละ ๑ ชั่วโมง)
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	บรรยายแหล่งประวัติ ณ สถานที่จริง (โดยวิทยากร จำนวน ๓ คน บรรยายคนละ ๑ ชั่วโมง)

หมายเหตุ รับประทานอาหารว่าง ช่วงเช้า ระหว่างเวลา ๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น.

ช่วงบ่าย ระหว่างเวลา ๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น.

กำหนดการ
กิจกรรม “สองเท้า ก้าวอย่าง ย่านตลาดน้อย”
วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๘.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.
ณ ห้องอเนกประสงค์ชุมชนโปλισสภาและสถานที่จริงทางประวัติศาสตร์

เวลา	รายการ
๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น.	ลงทะเบียน
๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	พิธีเปิดกิจกรรม “สองเท้า ก้าวอย่าง ย่านตลาดน้อย” โดยผู้อำนวยการเขตสัมพันธวงศ์
๐๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น.	บรรยายประวัติความเป็นมา ความสำคัญของสถานที่ประวัติศาสตร์
๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	แบ่งกลุ่มทำกิจกรรม ตามฐานกิจกรรม ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ฐานที่ ๑ โบสถ์กาลหว่าร์ - ฐานที่ ๒ ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาตลาดน้อย - ฐานที่ ๓ ศาลเจ้าโรงเกือก - ฐานที่ ๔ บ้านโชวเฮงไถ่ - ฐานที่ ๕ ศาลเจ้าโจซือกวง - ฐานที่ ๖ ศาลเจ้าฮกเลียนเก็ง (ตลาดน้อย) - ฐานที่ ๗ วัดปทุมคงคาราชวรวิหาร - ฐานที่ ๘ ศาลเจ้าเซียงกง - ฐานที่ ๙ วัดอุภัยราชบำรุง - ฐานที่ ๑๐ ศาลเจ้าไต้ฮง
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น.	ทำกิจกรรมตามฐานกิจกรรม (ต่อ)
๑๕.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.	สรุปผลการทำกิจกรรม ณ ห้องอเนกประสงค์ชุมชนโปლისสภา

หมายเหตุ รับประทานอาหารว่าง ช่วงเช้า ระหว่างเวลา ๑๐.๓๐ - ๑๐.๔๕ น.

ช่วงบ่าย ระหว่างเวลา ๑๔.๓๐ - ๑๔.๔๕ น.

ภาคผนวก ข
สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญย่านตลาดน้อย

๑. โบสถ์กาลหว่าร์

โบสถ์กาลหว่าร์หรือโบสถ์แม่พระลูกประคำ มีที่มาของชื่อจากภูเขากัลวารีโอซึ่งเป็นที่องค์พระเยซูทรงถูกตรึงกางเขน โบสถ์หลังปัจจุบันสร้างเสร็จเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๙๑

โบสถ์สร้างตามลักษณะสถาปัตยกรรมแบบกอธิค ซึ่งเป็นศิลปะที่มีความนิยมอยู่ในช่วง ๔๐๐ - ๕๐๐ ปีก่อนหน้านั้นในประเทศต่างๆ ของยุโรปเป็นศิลปะที่โดดเด่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ ยอดสูงเสียดฟ้า และมีพัฒนาการยาวนานอาจจะสังเกตเอกลักษณ์ของกอธิคอีกแบบจากซุ้มโค้งหน้าต่าง และเสายภายในอาคารหรือวิหารมักจะประกอบด้วยซุ้มโค้ง ตามผนังภายในยังมีรูปปั้นนักบุญต่าง ๆ และรูป ๑๔ ภาพ (รูปพระมหากษัตริย์ของพระเยซูเจ้า) แขนงไวโดยรอบ ด้านหน้าวัดใกล้ประตูมีรูปเทวดาถือเปลือกหอยบรรจุน้ำเสกสำหรับผู้เข้าออกวัด บริเวณเหนือหน้าต่างทุกบานมีกระจกสีช่องแสงสวยงาม เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระคัมภีร์เก่าและใหม่ซึ่งมีความสมบูรณ์ลวดลายละเอียดสวยงามดูมีชีวิตชีวา

๒. ธนาคารไทยพาณิชย์

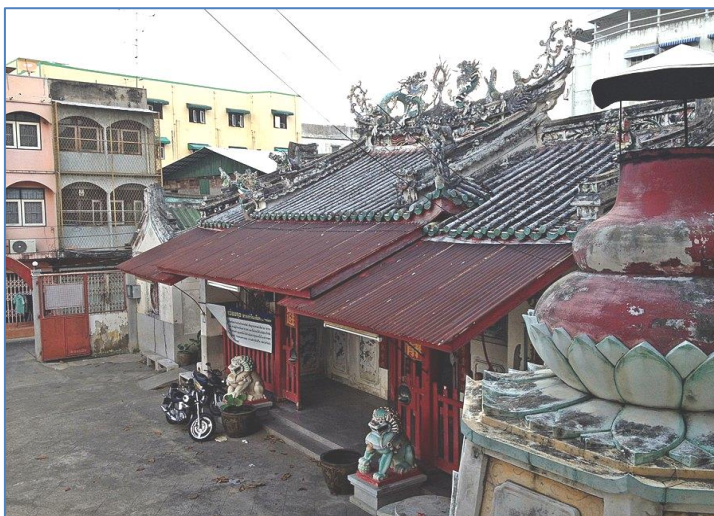
ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาตลาดน้อย ถือเป็นสำนักงานแห่งแรก หลังจากที่มีการก่อตั้ง “บริษัทแบงก์สยามกัมมาจลทุนจำกัด” ในปี พ.ศ. ๒๔๕๑ และได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น “ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด” เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๒

ตัวอาคารเป็นอาคารขนาดกลาง ๓ ชั้น สร้างตามแบบสถาปัตยกรรมตะวันตกที่เรียกว่า “โบซาร์” (Beaux Arts) ผสมกับ “นีโอคลาสสิก” (Neo-classic) มีความสวยงามประณีตมาก ออกแบบโดย นายอันนิบาเล รีก็อตติ (Annibale Rigotti) สถาปนิกชาวอิตาลี และนายมาริโอ ดามันโย (Mario Tamagno) ผู้เป็นนายช่างออกแบบรับราชการอยู่ที่กระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็น ๒ คนเดียวกันกับผู้ ออกแบบพระที่นั่งอนันตสมาคม

เมื่อธนาคารไทยพาณิชย์ ได้ย้ายสำนักงานใหญ่ไปอยู่ที่ถนนเพชรบุรี ในวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ สำนักงานแห่งเดิมที่ตำบลตลาดน้อยก็ยังคงดำเนินงานต่อไปในฐานะเป็น “สาขาทลาดน้อย”

นอกจากนี้อาคารแห่งนี้ยังได้รับรางวัลจากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ ให้เป็นอาคารอนุรักษ์ดีเด่นแห่งหนึ่งในประเทศไทย นับเป็นประกาศนียบัตรที่ประกันความงดงามเก่าแก่ และมีคุณค่ายิ่งของอาคารแห่งนี้ ซึ่งยังอยู่ในสภาพดีเยี่ยมอันควรค่าแก่การเข้าชม

๓. ศาลเจ้าโรงเกือก

สร้างโดยผู้นำชาวจีนแคะในยุคนั้น ซึ่งได้รับบรรดาศักดิ์เป็นพระยาโชฎีกกราชเศรษฐี (เถียร) ในสมัยรัชกาลที่ ๕ จากหลักฐานที่ปรากฏในศาลเจ้า จารึกศักราชจักรพรรดิทิวสูง ปีที่ ๑๕ แห่งราชวงศ์ชิง ตรงกับปี พ.ศ. ๒๔๔๐ เทพประธาน คือ ฮั่นอ้วง หรือฮั่นหว่อง ในภาษาแคะ ซึ่งถือเป็นกษัตริย์จีนพระองค์หนึ่งที่มีกฤษฎาภินิหาร แม้กระทั่งภายหลังพระองค์สิ้นพระชนม์ไปแล้วก็ยังคงความศรัทธาในหมู่ชาวจีนจำนวนมากโดยเฉพาะชาวจีนแคะจะสร้างศาลของพระองค์ขึ้นสักการบูชาในกลุ่มหรือชุมชนของตนเอง

๔. บ้านโหวเฮงไถ่

คฤหาสน์โหวเฮงไถ่มีอายุมากกว่า ๒๕๐ ปี อายุมากกว่ากรุงเทพมหานคร และเป็นหนึ่งในแก๊งเงินที่โอ่อ่าที่สุดในยุคเริ่มกรุงรัตนโกสินทร์ ผังบ้านผสมรูปแบบ “ชื่อเหอหยวน” หรือ “สี่เรือนล้อมลาน” มีอาคาร ๔ ด้านล้อมลานหินกว้าง ด้านหน้าเป็นซุ้มประตูทางเข้า ด้านหลังเป็นเรือนประธาน ที่เก็บป้ายวิญญาณบรรพบุรุษ เข้ากับลักษณะเรือน ๒ ชั้น และพื้นชานยกระดับแบบไทย การก่อสร้างทั้งหมดเป็นแบบโบราณที่ไม่ใช้ตะปู แต่ใช้ไม้แกะสลักในการประกอบทั้งหมด

๕. ศาลเจ้าโจซืออึ้ง

ศาลเจ้าแห่งนี้ประดิษฐานเทพประธาน คือ พระหมอเซ่งจู้ยโจวซือ ตัวศาลสร้างตามสถาปัตยกรรมปลายสมัยราชวงศ์ชิง โดยเฉพาะแบบอย่างของหลังคาที่เรียกว่า ซานเหมินตัง ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างมากทางตอนใต้ของประเทศจีน และแพร่หลายไปยังเมืองอื่น ๆ มีการประดับสันหลังคา และ

ด้านหน้าศาลด้วยชั้นส่วนกระเบื้องเป็นสัญลักษณ์มงคลกับพงศาวดารจีนต่าง ๆ ภายในศาลมีงานจำหลักไม้ฝีมือช่างจีนโบราณ นอกจากเทพประธานโจวซือกงแล้วยังเป็นที่ประดิษฐานเทพเจ้าองค์สำคัญตามความเชื่อของจีนโบราณ เช่น เทพกวนอู เจ้าแม่ทับทิม เทพตัวเหล่าเอี้ย และ ๓๖ ขุนพลเทพเจ้า ความที่เป็นศาลขนาดใหญ่ และปรากฏป้ายจารึกว่า เคยเป็นวัดชื่อ ชุนเฮงยี่ อาจเป็นวัดจีนฮกเกี้ยนที่เก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย

๖. ศาลเจ้าฮกเกี้ยนเก็ง (ตลาดน้อย)

ศาลแห่งนี้เป็นหลักฐานที่บอกถึงการขยายตัวของชุมชนชาวจีนฮกเกี้ยนในบริเวณย่านตลาดน้อย เนื่องจากมีชุมชนเก่าแก่อยู่ในด้านที่ติดริมแม่น้ำเจ้าพระยาและปรากฏศาลเจ้าโจวซือกงอยู่ก่อนแล้ว บริเวณศาลเจ้าฮกเกี้ยนเก็งแห่งนี้จึงเป็นชุมชนที่ขยายมาจากริมฝั่งน้ำมากขึ้น

ภายในประดิษฐานเจ้าแม่ทับทิมซึ่งที่ศาลแห่งนี้บูชาเป็นเทพปึงเถ่ามาหรือเทพารักษ์ประจำท้องถิ่นฝ่ายหญิงของชาวจีนด้วย ด้านซ้ายและขวาเป็นซุ้มบูชาเทพเจ้ากวนอู และพระพุทธรูปแบบไทย ป้ายจารึกในศาลทำให้รู้ว่าศาลแห่งนี้สร้างมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๐๕

๗. วัดปทุมคงคาราชวรวิหาร

วัดปทุมคงคาเป็นวัดโบราณตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมเรียก วัดสามเพ็ง ได้รับการปฏิสังขรณ์ใหม่ทั้งอาราม ในสมัยรัชกาลที่ ๑ โดยสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสีหนาท เพื่อทรงอุทิศเป็นพระราชกุศลถวายสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก ทองดี แล้วได้รับพระราชทานนามวัดใหม่ว่า วัดปทุมคงคา

สิ่งที่น่าชมภายในวัด คือ พระประธานในพระอุโบสถเป็นพระพุทธรูปทรงเครื่องปางมารวิชัย ซึ่งมีพุทธลักษณะและเครื่องทรงอันงดงาม พระเจดีย์โบราณ ๗ องค์อยู่ด้านหลังพระระเบียงทิศตะวันตก รอยพระพุทธบาทจำลอง ในแผ่นหินซึ่งประดิษฐานอยู่ด้านหลังพระวิหาร

นอกจากนี้ยังมีแท่นหินประหารกบฏซึ่งปรากฏตามพระราชพงศาวดารว่า ใช้สำเร็จโทษกรมหลวงรักษัรณเรศ ซึ่งคิดเป็นกบฏในปลายรัชกาลที่ ๓

๘. ศาลเจ้าเซียงกง

ภายในประดิษฐานเทพเจ้าที่ถือว่าเป็นเทพารักษ์ปกครองดูแลในชุมชน ชื่อของศาลเจ้าหมายถึง คำเรียกยกย่องตำแหน่งเทพเจ้าในศาลซึ่งกลายเป็นที่เข้าใจหมายถึงชื่อของชุมชนในย่านนี้ด้วย ตัวศาลปัจจุบันเป็นอาคารที่ถูกสร้างขึ้นใหม่พิจารณาจากแผนที่เก่าในย่านนี้พบว่า ศาลเจ้าถูกย้ายจากตำแหน่งที่ตั้งเดิมมาเล็กน้อย จากหลักฐานที่ปรากฏภายในศาลเจ้าทำให้ทราบประวัติการก่อสร้างศาลเดิมที่มีมาไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ปี

๙. วัดอุภัยราชบำรุง

วัดอุภัยราชบำรุง หรือวัดญวนตลาดน้อยมีชื่อในภาษาญวนว่า วัดคั่นเย็งต่อ วัดนี้สร้างโดยพวกญวนอพยพซึ่งตามราชันต์ดาของเจ้าเมืองเวียงค์ ๑ คือ อองเชียงสือ หนีพวกกบฏเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารอยู่ในกรุงเทพฯเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๒๖

วัดอุภัยราชบำรุง ได้รับการทำนุบำรุงจากพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรีถึง ๒ รัชกาล คือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ซึ่งนามที่ได้รับพระราชทานนั้น คำว่าอุภัย แปลว่า สอง อุภัยราชบำรุง จึงหมายถึง ได้รับพระบรมราชูปถัมภ์จากพระมหากษัตริย์ถึง ๒ รัชกาล

ครั้นเมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จมาฉลองวัดที่ปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ ทรงตั้งอึ้งเป็นพระครูคุณานันท์สมณาจารย์คือเป็นพระครูเจ้าคณะฝ่ายญวนทรงปลุกต้นโพธิ์ลังกาไว้บริเวณด้านหน้าวัดทรงพระราชทานดินและรดน้ำต้นโพธิ์ด้วยพระองค์เอง

๑๐. ศาลเจ้าไต้ฮั่ว

เจ้าไต้ฮั่ว หรือ ศาลเจ้าแม่ไท่หว่า เป็นศาลเจ้าที่ก่อสร้างศาลของแต่จิ๋วและฮกเกี้ยน ศาลเจ้าแห่งนี้ปรากฏหลักฐานการก่อสร้างมาไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ ปี และยังมีรูปแบบสถาปัตยกรรมของชาวไหหลำโบราณที่ควรแก่การศึกษาไว้เป็นอย่างดี

ชาวจีนไหหลำ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในความดูแลของสมาคมไหหลำของประเทศไทย ลักษณะสถาปัตยกรรมของศาลเจ้าไหหลำนั้นจะมีรูปแบบที่แตกต่างจากศาลเจ้าของชาวแต้จิ๋ว และฮกเกี้ยนคือ ศาลของไหหลำจะเน้นอาคารในลักษณะลึกมาก กว้างและเน้นลักษณะความสูงใหญ่ของอาคารมากกว่า แต่การตกแต่งด้วยเครื่องกระเบื้อง การแกะสลักไม้จะน้อยกว่า